

**Beleidsnota
Internationale
Solidariteit**

2015 – 2019

Tine Heyse

Schepen van milieu, klimaat, energie en Noord-Zuid

VOORWOORD

Gent is geen eiland. In onze geglobaliseerde wereld hebben vele acties een mondiale impact en vele lokale fenomenen een globale oorsprong. Wat wij doen in Gent heeft niet zelden ook een impact in het Zuiden. Het is mijn doelstelling om Gentenaars hierover te informeren en te sensibiliseren. Maar daar mag het niet stoppen. We willen ook bouwen aan alternatieven en gewenste duurzame veranderingen.

Dat Gent een solidaire stad is, staat buiten kijf. Fair Trade leeft in Gent. Zo was Gent de allereerste Fair Trade Gemeente in Vlaanderen. En deze traditie willen we graag verder zetten. Alleen leggen we de lat nóg wat hoger.

Textiel wordt de nieuwe uitdaging. Textiel en kledij hebben een hoog risicogehalte op vlak van inbreuken op arbeidsrechten, oneerlijke handelsverhoudingen en vervuiling van de werk- en leefomgeving. Als historische textielstad willen we zowel Gentenaars, lokale handelaren als verkopers warm maken voor eerlijke kledij. De Stad Gent zal hierbij een voorbeeldfunctie opnemen en bij haar eigen aankopen kiezen voor eerlijk textiel.

Samen met en dankzij een zéér sterk middenveld kunnen en willen we van Gent dé Fair Trade hoofdstad van Europa maken. Als de Europese Unie de titel Fair Trade Capital of Europe lanceert, dan doen we er alles aan om die te winnen. Als grote stad moeten we buiten de Vlaamse en Belgische context durven kijken.

Ook de werking van het Vredeshuis wordt verder uitgebouwd. Het wordt dé bijenkorf voor het Noord-Zuidmiddenveld, een laagdrempelig huis waar verenigingen elkaar ontmoeten en nieuwe impulsen krijgen. Het Vredeshuis bestaat 20 jaar in 2015. Deze viering wordt meteen het startschot van de herdenking van 100 jaar einde van WO1 en 75 jaar bevrijding van Gent. Van november 2018 tot september 2019 maken we hét Vredesjaar voor Gent.

Kortom, internationale solidariteit staat hoog op de agenda van het Gentse stadsbestuur, zelfs in budgettair moeilijke tijden. Een bewijs dat het ons menens is. Een nieuw team Internationale Solidariteit bundelt de krachten van Noord-Zuidsamenwerking en Vredeshuis en maakt samen met het middenveld, de handelaren en alle Gentenaars van Gent dé solidaire stad van België.

Tine Heyse,
Schepen voor Milieu, Klimaat, Energie en Noord-Zuid

INHOUD

I.	Inleiding	3
	De wereld aan onze voeten.....	3
	Think local, act global think global, act local	4
	In een robuust kader.....	4
II.	De Omgeving.....	6
1.	De Wereld.....	6
	<i>Het grote debat</i>	6
	<i>De (middel)grote stad</i>	6
	<i>De kleine lettertjes</i>	7
2.	Het land	8
	<i>Het grote debat</i>	8
	<i>De (middel)grote stad</i>	8
	<i>De kleine lettertjes</i>	9
3.	De Stad	10
III.	De Focusthema's	12
1.	Duurzame lokale ontwikkeling: de rol van lokale overheden.....	12
2.	Mondiale eerlijke handelsrelaties.....	13
	<i>Eerlijke handel op de kaart zetten</i>	14
	<i>Gent: eerlijke textielstad</i>	14
	<i>Eerlijke inspiratie voor een duurzame economie</i>	15
3.	Voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid in steden wereldwijd.....	16
4.	Vrede en ontwikkeling.....	18
5.	Herdenken	19
IV.	Rol van Stad Gent	21
1.	Stad als regisseur.....	22
2.	Stad als facilitator.....	22
3.	Stad als vredeshuis.....	23
4.	Stad als aankoper	24
5.	Stad als partner van andere lokale overheden.....	26
V.	Budget	29
	Beknopt overzicht acties en activiteiten Internationale Solidariteit	31

I. Inleiding

De wereld aan onze voeten.

De wereld ligt aan onze voeten. In een internationale stad als Gent is dat een dagelijkse ervaring. Verbeterde communicatie, snelle en relatief goedkope internationale verbindingen, mondialisering van de economie, de internationale uitstraling van de Gentse universiteit, de aantrekkingskracht van een van de rijkste regio's van de wereld en nog zoveel meer zorgen ervoor dat de wereld in Gent aanwezig is. Dit is meer dan de optelsom van het aantal nationaliteiten dat onder de inwoners van onze stad is vertegenwoordigd.

De impact van handelingen in Gent is mondialer dan op het eerste zicht lijkt: de smartphone draait op zeldzame mineralen en is niet altijd in eerlijke omstandigheden gemaakt, de stoepstenen komen uit Zuid-Oost Azië, het modieuze truitje in de Veldstraat is al op verschillende continenten door arbeidershanden gegaan, voedselverspilling in onze supermarkten of keukens kan leiden tot ontbossing in het Zuiden enz.

Anderzijds wordt in Gent kennis opgebouwd die bijdraagt aan betere oogsten en evenwichtiger opbrengsten. Gent verkleint haar bijdrage aan de opwarming van de planeet via het klimaatplan. Vele honderden Gentenaars investeren hun vrije tijd aan het opbouwen van een meer evenwichtige wereld via talrijke verenigingen. En ook een kop koffie in Gent kan een groot verschil maken voor de producent in het Zuiden.

In deze geglobaliseerde wereld hebben alle acties potentieel een mondiale impact en hebben vele lokale fenomenen een globale oorsprong. Het klassieke Noord-Zuidonderscheid vervaagt. Toch betekent dat niet automatisch dat de wereld een evenwichtig en harmonieus geheel vormt of dat het belang van internationale solidariteit tussen de continenten afneemt. Integendeel.

Eén van de problemen is inkomensongelijkheid, zowel in Noord als in Zuid. Conflicten in het Zuiden bepalen de prijs van onze consumptiegoederen terwijl onze consumptie soms conflicten genereert. Ook de uitstoot van broeikasgassen in het Zuiden is in grote mate onze geëxporteerde vervuiling.

Het extern beleid van alle overheden, overal in de wereld en op alle bestuursniveaus, is dan ook met elkaar verweven. Dat geldt in het bijzonder voor lokale overheden. Internationale solidariteit blijft dus van essentieel belang, maar moet evenwichtiger: als een relatie tussen partners waarin ieder bijdraagt naar vermogen.

Omwille van dit alles kan inzetten op internationale solidariteit geen geïsoleerde activiteit zijn. We moeten werken aan een groeiend bewustzijn rond die mondiale relaties. We moeten aanzetten tot verandering in het gedrag van de eigen organisatie, van bedrijven en verenigingen en van de Gentenaars.

Het beleid van de Stad Gent zal erop gericht zijn die mondiale dimensie en de reflex om rekening te houden met de globale impact in zoveel mogelijk geledingen van de Stad aanwezig te laten zijn. De doelstellingen gaan ook verder dan informeren of bewustmaken: we bouwen aan effectieve veranderingen om onze negatieve impact op de wereld te verkleinen en tegelijkertijd onze bijdrage aan een meer evenwichtige wereld te vergroten.

Think local, act global | think global, act local

Internationale solidariteit is een grote en gedeelde verantwoordelijkheid. Vanuit Gent moeten we zoeken naar de toegevoegde waarde die een lokaal bestuur kan hebben. De stad is het meest lokale en nabije bestuursniveau. Het is de plaats waar globale uitdagingen samenkomen en voelbaar zijn. Het is ook de plaats waar lokale oplossingen en dynamieken ontstaan als antwoord daarop.

Het gekende adagium “think global, act local” blijft geldig, maar voldoet niet langer. Ons terugtrekken op het eigen lokale eiland is niet de juiste weg naar duurzaamheid. Het is bovendien niet langer mogelijk: we zijn onlosmakelijk verbonden met de rest van de wereld. Deze beleidsnota maakt duidelijk dat de Stad Gent evengoed een belangrijke rol te spelen heeft in een “think local, act global” benadering: we duiden het globale belang van lokale acties en fenomenen (consumptie voorop) en we dragen actief bij aan het versterken van onze collega’s in het Zuiden zodat we elkaar versterken om globale uitdagingen aan te gaan. Kennisopbouw en sterke netwerken over sector- en gemeentegrenzen heen zijn noodzakelijk.

Ons uitgangspunt is uiteraard Gent. We ondersteunen solidaire Gentenaars en verenigingen en vullen aan met initiatieven vanuit de Stad Gent die uitgaan van de aanwezige expertise binnen het middenveld, het hoger onderwijs en de stadsorganisatie. Het Vredeshuis staat hierin centraal. Als een *bijenkorf* waar ideeën en initiatieven rond internationale solidariteit in Gent samenkomen. Het Vredeshuis biedt een platform door op een laagdrempelige manier ondersteuning en aanmoediging te bieden aan een breed gamma van solidaire actoren in onze stad.

In een robuust kader

Deze beleidsnota heeft een robuust kader: de strategische meerjarenplanning van de Stad Gent. In het meerjarenplan dat op 16/12/2013 door de gemeenteraad van Gent werd goedgekeurd staan expliciete doelstellingen en activiteiten rond internationale solidariteit:

SD37 *We stimuleren het engagement inzake internationale solidariteit en nemen daarbij een voorbeeldrol op.*

OD55 *Het stimuleren en ondersteunen van internationale solidariteit in Gent door het proactief betrekken van relevante belanghebbenden, met focus op eerlijke handel, vrede en ontwikkeling en gedecentraliseerde internationale samenwerking.*

AC345690 *Het versterken van het draagvlak voor internationale solidariteit.*

AC34506 *Het uitbouwen van Gent als voorbeeld en erkend centrum voor kennis en innovatie rond eerlijke handel.*

AC34490 *Het bijdragen aan bestuurskrachtversterking van lokale besturen in het Zuiden.*

Deze beleidsnota concretiseert de ambities en schetst het inhoudelijk kader waarbinnen gewerkt zal worden. We benadrukken het belang om dit beleid en deze acties door de gehele organisatie te laten dragen. Een inhoudelijk gespecialiseerd team van vijf medewerkers krijgt de opdracht om deze beleidsnota uit te voeren en om linken te leggen met andere beleidsdomeinen. Het budget voor deze werking wordt bepaald door per inwoner van Gent minstens 2 euro te voorzien die specifiek voor internationale solidariteit wordt ingezet.

Deze beleidsnota streeft geen stijlbreuk na maar zet duidelijke stappen naar een heel eigen invulling van internationale solidariteit op lokaal niveau. We gaan aanvullend te werk op het model van Noord-Zuidverenigingen en kijken naar de toegevoegde waarde die we als stedelijke overheid hebben: een regiefunctie die andere actoren aanmoedigt, eigen werking waar gaten vallen in het bestaande aanbod en specifieke aandacht voor bestuurlijke en stedelijke thema's. Op die manier sluiten we ons beleid aan bij de richting die andere vooruitdenkende steden in Europa en de rest van de wereld uitgaan.

De nota kijkt eerst naar de omgeving waarin we werken, zoomt nadien in op de prioritaire thema's waarrond we eigen werking zullen uitbouwen en overloopt de prioritaire rollen die we als stad opnemen. Tot slot sommen we alle acties en activiteiten nog eens kort op die doorheen de beleidsnota aan bod komen.

II. De Omgeving

1. De Wereld

Het bestuursakkoord van de Stad Gent begint met de vaststelling dat de wereld in snel tempo verstedelijkt. Die wereld is vandaag bovendien ook extra complex en multipolair. We moeten daarom met andere ogen kijken naar onze rol in de wereld en naar wat die wereld voor ons kan betekenen. De klassieke Noord-Zuidbenadering evenals de klassieke dominantie van de natiestaten in internationale relaties, zijn voorbijgestreefd. Dit creëert opportuniteiten voor steden als Gent.

Het grote debat

De grote ontwikkelingsdebatten bieden steeds meer aanknopingspunten voor lokale overheden. De duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) die in september 2015 door de Verenigde Naties (VN) worden aangenomen, zullen voor alle landen gelden. Naar verwachting zal er ook een specifieke doelstelling rond duurzame stedelijke ontwikkeling opgenomen worden. De veranderingen die nodig zijn om tot een duurzame ontwikkeling en effectieve armoedebestrijding te komen, worden niet langer enkel in het Zuiden gesitueerd. Ook in het Noorden zullen verantwoordelijkheden bepaald worden: voor de uitdagingen in eigen land maar ook voor de rol die ieder speelt in mondiale processen die leiden tot armoede, sociale uitbuiting, klimaatverandering, oorlogen, ...

Steden worden steeds meer gezien als sleutelactoren om tot een duurzame toekomst te komen. Het zullen vooral de lokale overheden zijn die acties op het terrein uitvoeren om de abstracte doelstellingen te kunnen behalen. Hierrond ontstaan verschillende netwerken van lokale besturen. ICLEI¹ en Platforma² zijn twee netwerken van lokale overheden waarin Gent rechtstreeks of via VVSG participeert. Beide hebben bijzondere aandacht voor het mondiale perspectief van duurzame ontwikkeling.

De (middel)grote stad

De wereld verstedelijkt aan een steeds sneller tempo. Tegen 2030 woont meer dan 50% van de wereldbevolking in steden. Verstedelijking in Afrika, Latijns-Amerika en Azië gaat nog sneller dan in Europa. Armoede verstedelijkt het snelst van al. Door de concentratie van mensen en productiemiddelen leggen steden een grote claim op de natuurlijke hulpbronnen in hun directe omgeving. Zowel gezonde lucht, energie als water worden opgeslorpt door groeiende steden.

Dit mag echter geen reden zijn voor pessimisme of misplaatste melancholie naar een ruraal verleden. Leven in steden biedt namelijk veel kans op emancipatie, op toegang tot overheidsdiensten, op onderwijs en gezondheidszorg. Bovendien is leven in een stad per capita gemiddeld minder milieubelastend dan leven op het platteland. Maar dit positieve potentieel van een stedelijke omgeving wordt niet vanzelf realiteit: er is een sterke lokale overheid voor nodig die sociale en duurzame keuzes maakt.

Het is geen toeval dat het bestuursakkoord van de Stad Gent 2013-2019 start met de uitdagingen van mondiale verstedelijking. Gent leert voortdurend hoe op een duurzame manier om te gaan met stedelijke groei. We kunnen die ervaringen en inspanningen delen met onze collega lokale overheden

¹ Local Governments for Sustainability, <http://www.iclei-europe.org/>

² La voix européenne des Autorités Locales et Régionales pour le développement, <http://www.platforma-dev.eu/>

in het Zuiden die zich in gelijkaardige omstandigheden bevinden en zelf ook strategieën ontwikkelen. Dit is meer dan liefdadigheid of zelfopoffering: Gent kan er heel wat uit opsteken om ook het eigen beleid te inspireren en te verbeteren.

De middelgrote en grote steden in het Zuiden zijn namelijk geen passieve verzameling betonnen bouwblokken. Ze zijn vaak het epicentrum van creativiteit en economische ontwikkeling in hun regio. In verschillende regio's gebeurt dit nu reeds vanuit alternatieve economische modellen. Daaruit kan Gent heel wat opsteken voor haar eigen processen en prioriteiten. Zeker in Latijns-Amerika zijn veel voorbeelden te vinden van stedelijke ontwikkeling die vertrekken vanuit de principes van de solidaire en duurzame economie. Uitwisseling op mondiale schaal tussen gelijkaardige steden kan steeds meer in een evenwichtige relatie en zal steeds grotere meerwaarde hebben voor alle partners.

De kleine lettertjes

Het dominante beeld van de wereld vandaag is dat die multipolair is: niet langer door een handvol staten gedomineerd en een steeds vrijere uitwisseling van mensen en middelen. Die groeiende complexiteit heeft niet noodzakelijk geleid tot een decentraliseren van alle macht. Studies tonen een groeiende machtsconcentratie binnen de mondiale handelssystemen. Die concentratie heeft niet alleen economische, maar ook sociale en politieke gevolgen. In de kleine lettertjes van overeenkomsten wordt in belangrijke mate mee bepaald hoe een duurzame wereld wel of niet haalbaar wordt.

Het is niet enkel aan Noord-Zuidverenigingen om hierrond te sensibiliseren. Ook de Europese Unie kaart de problematiek van oneerlijke handelspraktijken aan³. Als stedelijke overheid zijn we onderdeel van dit systeem met soms onevenwichtige handelsrelaties.

We hebben daarom een belangrijke verantwoordelijkheid en rol om alternatieven op te zetten en aan te moedigen. We kunnen deze alternatieven ook zichtbaar maken voor de beslissingscentra waartoe we als Europese stad toegang hebben.

Met de Stad Gent willen we hierin verder gaan dan het ondersteunen van bewustmakingscampagnes. Binnen onze mogelijkheden bouwen we aan echte alternatieven. Het eigen aankoopbeleid is een instrument bij uitstek om samen met leveranciers te tonen dat het anders kan. In relaties met andere lokale overheden tonen we dat een sterke overheid hiervoor zin heeft. In eigen stad zullen we pioniers onder handelaars, middenveld en onderzoek stimuleren en begeleiden zodat in onze stad steeds meer écht duurzame initiatieven ontstaan.

³ http://ec.europa.eu/internal_market/retail/docs/140715-communication_en.pdf

De wereld verstedelijkt aan een hoog tempo. Armoede verstedelijkt snelst. Toch biedt leven in een stad de beste kans op emancipatie. Om dit te realiseren is een sterke lokale overheid nodig die sociale en duurzame keuzes maakt. Dit wordt wereldwijd door steeds meer actoren erkend en zal vervat zijn in de nieuwe duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN. Gent wil hieraan een actieve bijdrage leveren.

Acties:

- **Het Gentse aankoopbeleid, relaties met andere overheden en nieuwe vormen van ondersteuning aan Gentse pioniers zorgen voor duurzame verandering.**
- **We zijn actief binnen netwerken van steden met gelijkaardige beleidsprioriteiten en wisselen kennis en ervaring uit rond eerlijke handel en duurzame lokale voedselsystemen in een stedelijke context. Geteste alternatieven maken we zichtbaar voor andere Europese steden in publicaties, conferenties of nieuwe projecten.**

2. Het land

België heeft een lange traditie op vlak van ontwikkelingshulp. De Belgische Ontwikkelingssamenwerking zal de komende jaren een grondige verandering ondergaan als gevolg van de nieuwe wet op ontwikkelingsamenwerking die in januari 2014 werd aangenomen. Het aantal partnerlanden van de bilaterale samenwerking wordt verder beperkt en er wordt ingezet op kwaliteitsverhoging en harmonisering van de niet-gouvernementele organisaties. Tezelfdertijd wordt bespaard op de budgetten voor ontwikkelingsamenwerking.

Het grote debat

We hechten veel belang aan de efficiëntie van hulp, het is een kwestie van respect. Onze acties zijn echter veel meer dan (eenrichting) hulp. In het proces van harmonisering van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking krijgen de Vlaamse lokale besturen een bijzondere plek als Institutionele Actoren.

De Stad Gent ontvangt sinds 2006 subsidies van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking voor de projecten binnen de stedenband met Manguang en voelt zich dus betrokken partij in deze hervormingen. We zullen zoveel mogelijk afstemming zoeken met de initiatieven van de Vlaamse en Federale ontwikkelingsamenwerking. Maar we hechten ook belang aan de ontwikkeling van ons eigen beleid van internationale solidariteit vanuit onze prioriteiten en sterktes.

De (middel)grote stad

Het is opvallend dat de beleidsnota's ontwikkelingsamenwerking van de Vlaamse en de Belgische regering expliciet verwijzen naar de uitdagingen van verstedelijking en naar de nood aan goed bestuur, maar niet spreken over de nood om lokale overheden te versterken. Wij zijn ervan overtuigd dat duurzame ontwikkeling niet mogelijk is zonder duurzame stedelijke ontwikkeling. En duurzame stedelijke ontwikkeling is pas haalbaar als de stedelijke overheid voldoende middelen en capaciteiten kan opbouwen.

Op dit vlak moeten we buiten de Vlaamse en Belgische context durven kijken. De Europese Unie ontwikkelt een stedelijke agenda waarin ook de stem van steden in het Zuiden gehoord wordt. De VN ontwerpt momenteel het Habitat III kader voor duurzame stedelijke ontwikkeling. Het heeft dus zin om ons te verbinden met acties van andere Europese steden. We activeren daarom onze

betrokkenheid in netwerken als UCLG⁴, ICLEI en Platforma en kijken specifiek naar het uitbouwen van samenwerkingen met middelgrote Europese steden die op een vergelijkbare manier aan internationale solidariteit bouwen. Ook binnen Eurocities⁵ kaarten we het thema aan.

Het Vlaamse regeerakkoord heeft een aantal gevolgen voor het lokale Noord-Zuidbeleid. Het akkoord benadrukt het belang van Gemeentelijke Internationale Samenwerking en stelt dat de Vlaamse Gemeenschap dit zal blijven ondersteunen. Gemeenten wordt echter vooral een rol toebedeeld om het draagvlak voor solidariteit te versterken.

Dit beschouwen we als een nogal restrictieve invulling van de rol van lokale overheden. Zeker op stedelijke schaal hebben we meer mogelijkheden. Hoewel we aan bewustmaking zullen blijven werken, wil Gent méér doen dan informeren en sensibiliseren. We zullen op verschillende manieren werken aan tastbare veranderingen en laten ons niet beperken door de restrictieve rol die het Vlaams Regeerakkoord aan steden en gemeenten geeft.

De kleine lettertjes

De manier van financiering voor het lokale beleid van ontwikkelingssamenwerking vanuit de Vlaamse overheid verandert vanaf 2016. De impulssubsidie gemeentelijke internationale samenwerking zal in de algemene financiering (het gemeentefonds) terechtkomen.

Het Vlaamse regeerakkoord bevat ook het voornemen om tegen uiterlijk 2017 de provincies drastisch te hervormen en af te slanken. De provinciale overheden zullen enkel nog bevoegd zijn voor grondgebonden materies. Bovendien worden Antwerpen en Gent 'provincievrij'. Deze principebeslissing zal onvermijdelijk ook op vlak van internationale solidariteit gevolgen hebben.

De Stad Gent zal er sterk voor ijveren dat de Noord-Zuidverenigingen die in Gent gevestigd zijn niet het slachtoffer worden van deze hervorming. Als delen van het provinciale budget voor ontwikkelingssamenwerking worden overgedragen aan de Stad Gent zullen we die zo maximaal mogelijk oormerken voor datzelfde beleidsdomein.

Daarnaast grijpen we dit moment aan als een opportuniteit om tot een grotere cohesie te komen in de beleidsprioriteiten rond internationale solidariteit in onze regio. Onze regio is sterk verstedelijkt en zou daarom best meer belang hechten aan stedelijke uitdagingen en problematieken in ontwikkeling.

De processen met verenigingen uit de (voornamelijk Afrikaanse) diaspora⁶, die vandaag door de provincie worden getrokken, zouden baat hebben bij een specifiek Gentse focus. De betrokken Gentse verenigingen kunnen voordeel halen uit een gerichte toeleiding naar Gentse dienstverlening en ondersteuning. Dit beperkt zich niet tot doelstellingen van integratie in de Gentse samenleving. Deze verenigingen hebben vaak een link met hun thuisland en hebben een specifieke expertise die aanvullend kan zijn op de bestaande kennis en aanpak binnen het 'klassieke' Noord-Zuidmiddenveld. We beschouwen het als een Gentse bevoegdheid.

⁴ United Cities and Local Governments, <http://www.uclg.org/>

⁵ Netwerk van grote Europese steden, <http://www.eurocities.eu/>

⁶ Onder de Afrikaanse diaspora verstaat men de verspreiding van mensen uit Afrika over de hele wereld, die het gevolg was van de slavenhandel en, in postkoloniale tijden, door emigratie om economische en/of politieke redenen.

Hoewel we de bevoegdheid voor ontwikkelingseducatie als een lokaal gegeven beschouwen, is de werking van het provinciale Noord-Zuidcentrum (het Wereldcentrum) essentieel bovenlokaal. We pleiten er daarom voor dat tussen Stad en Provincie een uitvoeringsakkoord wordt gesloten om het bereik in Gentse scholen te verbeteren en de werking af te stellen op de beleidsprioriteiten van de Stad.

België heeft een lange traditie op vlak van ontwikkelingshulp. Het Vlaamse regeerakkoord geeft gemeenten vooral de rol om het draagvlak voor solidariteit te versterken. In Gent willen we echter meer doen dan informeren en sensibiliseren. We gaan ook werken aan tastbare veranderingen.

Acties:

- **We dragen bij aan het (inter)nationale debat rond ontwikkeling zodat lokale overheden er hun correcte plaats in krijgen. We verbinden ons met (acties uit) andere Europese steden en activeren onze betrokkenheid in Europese netwerken, zoals ICLEI en Platforma. .**
- **Als delen van het provinciale budget voor ontwikkelingssamenwerking worden overgedragen aan de Stad Gent zullen we die zo maximaal mogelijk oormerken voor datzelfde beleidsdomein.**
- **We besteden extra aandacht aan verenigingen uit de (voornamelijk Afrikaanse) diaspora omwille van hun link met het thuisland.**

3. De Stad

Gent is een stad verweven met de wereld. Gent werd door de eeuwen heen groot en welvarend dankzij internationale handel en internationale politieke contacten. Die internationale context bracht niet enkel positieve zaken en rijkdom, maar evengoed uitbuiting en ongezonde werkomstandigheden. Gent heeft aan den lijve ondervonden hoe internationale relaties en handel positief kunnen bijdragen aan een stad en samenleving, maar evengoed waar de gevaren schuilen en welke risico's ermee gepaard gaan. Geen wonder dus dat internationale solidariteit en aandacht voor internationale impact van onze handelingen in het DNA van de stad zitten.

Gent was de eerste Fair Trade Gemeente in Vlaanderen omdat ook vóór 2004 heel wat instellingen en verenigingen al jarenlang bezig waren met het thema eerlijke handel. In 2010 kwamen in Gent meer dan 15.000 mensen samen om de realisatie van de millenniumdoelen te eisen. Gent wil die voortrekkersrol blijven waarmaken.

Vele tientallen verenigingen in Gent hebben Noord-Zuidsamenwerking als hoofddoelstelling. Vele andere verenigingen zijn gevoelig voor dit thema. Er heerst dus een goede voedingsbodem voor internationale solidariteit. De groep mensen die zich bewust is van de mondiale uitdagingen is echter groter dan de groep die er zijn koopgedrag, geefgedrag of engagement aan aanpast. Inspanningen om het draagvlak te versterken voor internationale solidariteit moeten daarom blijvend samengaan met initiatieven om de keuzes voor duurzame alternatieven stap voor stap te vergroten.

Als stad is Gent daarnaast ook steeds meer een levend laboratorium. Allerlei initiatieven uit zeer verschillende hoeken worden hier gepioneerd en getest. Veel van die initiatieven ontstaan vanuit een bezorgdheid om tot een andere, meer leefbare en houdbare vorm van samenleven te komen. Het zijn initiatieven rond mobiliteit (deelfietsen, leefstraten, ...), sociale cohesie (creatieve ruimten, voedselteams,...), alternatieve economische modellen (Torekes of andere alternatieve munten, geefpleinen, repair cafés, ...). Allen vertrekken ze vanuit het principe van solidariteit in het gebruik van de beschikbare ruimte, energie, tijd en middelen.

De stap naar internationale solidariteit is niet groot. De duurzame en vernieuwende initiatieven die in Gent rijpen, dragen bij aan duurzame ontwikkeling. Het heeft zin ze uit te dragen om ook buiten onze grenzen aan te tonen dat alternatieven mogelijk zijn. Evengoed ontstaan in andere delen van de wereld gelijkaardige initiatieven die de Gentse acties kunnen inspireren en versterken.

Deze zoektocht naar duurzaamheid op stedelijke schaal biedt een uitgelezen kans om het "klassieke" Noord-Zuidonderscheid te verlaten.

Internationale solidariteit leeft in Gent. Duizenden Gentenaars investeren hun vrije tijd in Noord-Zuidverenigingen, tienduizenden nemen regelmatig deel aan acties ten voordele van solidariteit, nog anderen zoeken in Gent naar vernieuwende modellen om bij te dragen aan een duurzame stad.

Die zoektocht naar duurzaamheid op stedelijke schaal biedt een kans om "klassieke" Noord-Zuid onderscheid te verlaten. Zo kunnen nieuwe, mondiale relaties opgebouwd worden vanuit een goed begrip van de mondiale interdependenties en de mogelijkheden die deze bieden.

Actie:

- **Er zijn veel initiatieven in Gent die bijdragen aan een duurzame stad (bv. Talrijke initiatieven rond voedsel). We vragen hen ook het mondiale aspect mee te nemen in deze initiatieven.**
- **Gentenaars stimuleren hun koopgedrag, geefgedrag en engagement aan te passen.**
- **Gentse alternatieven delen buiten de stads- en landsgrenzen en leren uit initiatieven van anderen.**

III. De Focusthema's

We benaderen internationale solidariteit vanuit het bewustzijn dat de wereld op heel wat verschillende manieren en niveaus verbonden is. Deze aanpak creëert een berg aan uitdagingen.

Het beleid voor internationale solidariteit wordt opgehangen aan vijf focusthema's:

- 1. Duurzame lokale ontwikkeling: de rol van lokale overheden**
- 2. Mondiale eerlijke handelsrelaties**
- 3. Voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid in steden wereldwijd**
- 4. Vrede en ontwikkeling**
- 5. Herdenken**

Deze vijf focusthema's worden uitgewerkt door een gespecialiseerd team Internationale Solidariteit van minimaal vijf medewerkers. Zij bouwen expertise op, zijn het eerste aanspreekpunt voor het Noord-Zuidmiddenveld en zetten eigen acties op, maar zijn geen geïsoleerde entiteit. Solidariteit is een van de kernwaarden van de Groep Gent (Stad Gent, OCMW, ...). Respecteren van de principes van internationale solidariteit is een verantwoordelijkheid van alle geledingen van de Groep Gent.

1. Duurzame lokale ontwikkeling: de rol van lokale overheden

De stad is het meest lokale en nabije bestuursniveau. Het is de plaats waar globale uitdagingen samenkomen en voelbaar zijn. Het is ook de plaats waar lokale oplossingen en dynamieken ontstaan als antwoord daarop. Een beter werkende lokale overheid heeft daardoor een rechtstreeks effect op de levensomstandigheden van de inwoners. De impact van lokale dynamieken overstijgt dan weer het lokale niveau en kan bijdragen aan mondiale oplossingen.

De insteek van de Stad Gent in het mondiale debat over duurzame ontwikkeling zal zich toespitsen op dit lokale niveau – meer specifiek op de rol van lokale overheden. Op die manier bekijken we de wereld dus door een lokale bril. Gent heeft een belangrijke rol te spelen in een “think local, act global” benadering, waarbij we de rol van lokale overheden overal ter wereld in duurzame lokale ontwikkeling erkennen en versterken via rechtstreekse contacten en netwerking voor uitwisseling en samenwerking.

We erkennen het fundamentele belang van lokale overheden om tot een duurzame lokale ontwikkeling te komen. Zonder sterk lokaal bestuur zijn ook inspanningen van middenveld of centrale overheden minder effectief. De acties van de Stad Gent in het Zuiden zullen bijdragen aan de bestuurskracht van lokale overheden, zonder een dominante of alwetende positie in te nemen. We zullen ons hierin lerend opstellen zodat deze relaties ook het beleid in Gent kunnen inspireren.

Hierbij zal naast Afrikaanse, Aziatische of Latijns-Amerikaanse steden ook de nodige aandacht gaan naar Oost-Europese steden. Dit laatste in samenwerking met 'Internationale Samenwerking' van de Dienst Stedenbeleid en Positionering én het Departement Samenleven en Welzijn.

We zien in de marge ook een rol voor de Stad Gent om Noord-Zuidverenigingen blijvend te wijzen op het belang om constructief en proactief samen te werken met lokale overheden in de partnerlanden waar ze actief zijn.

Het uitgangspunt? Inwoners moeten de ruimte krijgen om de stad mee vorm te geven zodat die stad respectvol is voor hun rechten op een veilige en gezonde leefomgeving, op waardig werk in een duurzame economie. Dit vereist een lokale overheid met sterke capaciteiten en bestuurseffectiviteit. Hieraan willen we bijdragen.

We starten daarom een traject rond eerlijke handel en duurzame lokale voedselsystemen waarrond bestuurscapaciteiten worden uitgebouwd. Het project 'Food Smart Cities for Development' biedt voor de Stad Gent een grote meerwaarde met het oog op het versterken van haar voedselstrategie. Ook binnen het 'Cities network for Fair Local Policies' (nieuwe invulling stedenband) kan dit aan bod komen.

In de stad ontstaan lokale oplossingen en dynamieken die vaak het lokale overstijgen. Enkel sterke lokale overheden kunnen hun inwoners actief betrekken in een beleid dat leidt naar een veilige en gezonde leefomgeving en naar waardig werk in een duurzame economie.

Acties:

- **Gent zal bijdragen aan de bestuurskracht van lokale overheden door ervaringen te delen en zich lerend op te stellen. Hierbij zal naast Afrikaanse, Aziatische of Latijns-Amerikaanse steden ook de nodige aandacht gaan naar Oost-Europese steden. Dit laatste in samenwerking met 'Internationale Samenwerking' van de Dienst Stedenbeleid en Positionering én het Departement Samenleven en Welzijn.**
- **We starten een traject op rond eerlijke handel en duurzame lokale voedselsystemen in functie van duurzame stedelijke ontwikkeling. Via het project Food Smart Cities for Development zal de Stad Gent ervaringen uitwisselen met wereldsteden.**

2. Mondiale eerlijke handelsrelaties

Een groot deel van de consumptiegoederen die individuen, organisaties en overheden aankopen worden minstens deels geproduceerd in Afrika, Azië of Latijns-Amerika. Het is goed gedocumenteerd dat hierin, ook vandaag nog, misbruiken bestaan in de vorm van kinderarbeid, oneerlijke verloning, beperking van burgerlijke vrijheden, gedwongen arbeid, vervuiling van de leefomgeving, ... Jaarlijks sterven meer mensen in de context van arbeid dan in oorlogen. De Stad Gent wil een duurzame leefomgeving voor haar eigen inwoners realiseren en investeert hier voortdurend in. Het is in die zin moeilijk te aanvaarden dat de productie van de goederen die de Stad inkoopt om die duurzame stad te realiseren, het omgekeerde effect zou hebben op andere plaatsen in de wereld.

We zullen onze kracht als maatschappelijke actor inzetten om hier iets aan te doen. Stap voor stap bouwen we steeds grotere zekerheden in opdat de handelsrelaties die bestaan tussen Gent en de wereld eerlijk zijn en op die manier een positieve impact kunnen hebben in de productielanden. Als stadsbestuur kunnen we het wereldhandelssysteem niet veranderen, maar we kunnen wel bijdragen aan meer duurzame en eerlijke lokale handelspraktijken in Gent en in de rest van de wereld.

Het stadsbestuur zal ook haar inspanningen op het vlak van duurzaam bankieren verderzetten. Gemeenschapsmiddelen worden zo veel mogelijk op een maatschappelijk verantwoorde manier belegd. Hierbij wordt rekening gehouden met de door het beleid vastgelegde

duurzaamheidscriteria. Het stadsbestuur zal ook communiceren over haar beleggingsbeleid en zo de inwoners aanzetten tot duurzaam bankieren.

Gent kan veel opsteken uit ervaringen van andere Europese steden en heeft ook al heel wat goede voorbeelden te delen. Hiervoor bouwen we bewust contacten uit binnen Europa.

Eerlijke handel op de kaart zetten

De voornaamste kapstok die hiervoor bestaat op lokaal niveau is het **stimuleren van Fair Trade consumptie**. Gent was de allereerste Fair Trade Gemeente in Vlaanderen en blijft wijd erkend als een van de plaatsen waar Fair Trade leeft. Dit is voor een groot deel te danken aan de acties van NGO's zoals Oxfam Wereldwinkels, Vredeseilanden, 11.11.11.

Als Fair Trade Gemeente zal ook de Stad inspanningen blijven doen om de Gentenaars te informeren over de mogelijkheden om voor duurzame alternatieven te kiezen, o.a. via campagnes gelinkt aan de week van de Fair Trade. De Stad zal steeds overkoepelend werken om aanvullend te zijn bij de werking van andere actoren.

We willen echter verder gaan dan bewustmaking. **Vanuit bewustmaking moet ook gedragsverandering mogelijk zijn**. Hiervoor moeten een aantal drempels verlaagd worden voor de individuele consument: het aanbod moet voldoende zichtbaar, toegankelijk en gevarieerd zijn.

De werking zal zich niet enkel toespitsen op het aanmoedigen van alternatief koopgedrag (vb. Ecoplan Gent) maar ook op het **stimuleren en ondersteunen van lokale handelaars** om meer duurzame alternatieven aan te bieden aan de Gentse consumenten.

Maar de wereld zit in veel meer producten dan diegene waarvan men het makkelijk aanneemt. Ook elektronica, kledij, natuurlijke steen, ... hebben een link met het Zuiden. Bijna zonder uitzondering komen de grondstoffen uit het Zuiden en wordt de grote economische meerwaarde niet in het Zuiden gerealiseerd.

Gent zal een rol spelen om de **kennis rond mogelijke lokale alternatieven uit te bouwen en om als levend laboratorium te functioneren** voor specifieke pilootprojecten die willen aantonen dat het ook anders kan.

Gent: eerlijke textielstad

Eerlijke handel met het Zuiden beperkt zich niet tot het aankopen van Fair Trade gelabelde producten. Het gaat over handelsverhoudingen en over arbeidsomstandigheden in elke fase van vaak lange en complexe productieketens. Voor de meeste van de producten die we consumeren bestaat geen label voor duurzame handel en toch is het relevant ook daar aandacht voor te hebben. Er zijn jammer genoeg veel hoogrisicosegmenten waar arbeids- en mensenrechten in het gedrang komen doorheen de productieketen van onze consumptiegoederen.

Duurzaam en eerlijk textiel zal de voornaamste focus krijgen. Niet alleen omwille van het feit dat Gent vanouds een textielstad is en dus aan den lijve de voor- en nadelen van industriële productie en van delokalisatie omwille van de wereldhandel ondervond. Bij textiel en kledij zijn heel wat actoren betrokken. Het zijn producten die zowel particulieren als institutionele aankopers kopen. Bovendien is kledij zowel in productie van de grondstoffen als in de confectie van de eindproducten een hoogrisicosegment op vlak van arbeidsrechten, oneerlijke handelsverhoudingen, vervuiling van de

werk- en leefomgeving. Het is met andere woorden een segment waar een groot potentieel bestaat om blijvende verandering te realiseren in Gent én voor duurzame impact in productielanden in het Zuiden.

Hierin zullen we verder gaan dan bewustmaking over eerlijke kledij. We zullen in dialoog gaan en **projecten opzetten met lokale handelaars, onderzoekers en middenveldorganisaties** om het aanbod eerlijke kledij in Gent te vergroten. We starten hiervoor een Gents platform eerlijke handel waar ondernemers, onderzoekers en middenveldorganisaties elkaar ontmoeten en ervaringen uitwisselen. Elke Gentse ondernemer die interesse heeft om zijn toeleveringsketen onder de loep te nemen zal kunnen toetreden tot dit platform. Dit moet ertoe leiden dat de drie groepen elkaars belangen en mogelijkheden leren kennen en zo tot constructieve samenwerking komen.

We willen dat meer Gentenaars in meer handelszaken eerlijke kledij (kunnen) kopen. Het evenement Fair Fashion Fest, het eerste Belgische festival rond eerlijke mode, dat plaatsvond op 1 maart 2015, toonde alvast aan dat Gentenaars interesse hebben in eerlijk textiel en dat er reeds een beduidend aanbod aan eerlijke kledij in de stad aanwezig is. Toch is er ook nog werk aan de winkel.

In dit proces zullen we zoveel mogelijk pioniers ondersteunen en hen aanmoedigen om ook een rol op te nemen als ambassadeur binnen hun sector. De ondersteuning kan de vorm aannemen van consultancy-pakketten, bundelen van productie-opdrachten, faciliteren van contacten, toegang tot internationale platformen voor eerlijke handel, ... Dit zal in nauw overleg met het Gents platform eerlijke handel gebeuren. We zullen ook de mogelijkheden onderzoeken om via een rechtstreekse relatie in productielanden een duurzame impact te realiseren en zichtbaar te maken voor de Gentenaars.

Eerlijke inspiratie voor een duurzame economie

De werking rond eerlijke handel willen we niet beperken tot een focus op import/export. Het gaat ook over duurzame ontwikkeling op lokaal vlak. Voor sommige regio's in de wereld zal economische ontwikkeling altijd sterk samenhangen met internationale handel. Maar op microschaal (bv. op niveau van een stad) gaat het evengoed over lokale economische relaties. Het vermijden van import/exportafhankelijkheid en het helpen creëren van een lokale markt voor eerlijk geproduceerde goederen kan op die manier een effectieve bijdrage zijn aan een meer eerlijke handelsverhouding tussen Noord en Zuid.

Hierin kan Gent mogelijk wat **opsteken uit ervaringen in het Zuiden**. In Gent groeit al jaren de aandacht voor sociale en meer lokale invulling van economie: alternatieve munten, weggeefpleinen, sharing city concept, ... en hebben we al een rijke traditie van sociale ondernemers. Ook in heel wat landen in het Zuiden heeft men hiermee al veel ervaring. Zeker in Latijns-Amerika is de '*economía solidaria*' een gekend en sterk concept waarbij lokale economische ontwikkeling wordt ingeschakeld in het opbouwen van sociale cohesie en een duurzame samenleving. Hieruit kan Gent best wat lessen trekken om de principes van eerlijke handel verder lokaal in te schakelen. Ook dit is bijdragen aan eerlijke handel.

De Stad Gent wil bijdragen aan meer duurzame en eerlijke lokale handelspraktijken, zowel in Gent als in de rest van de wereld.

Acties:

- **We stimuleren de consumptie van Fair Trade producten in Gent door:**
 - o **Gentenaars te informeren via campagnes en activiteiten gelinkt aan de week van de Fair Trade;**
 - o **Duurzame alternatieven zichtbaar te maken door o.a. verder te werken met het Ecoplan Gent.**
- **We focussen op eerlijk textiel en zetten hiervoor projecten op met lokale handelaars en middenveldorganisaties om het aanbod eerlijke kledij in Gent te vergroten.**
 - o **We starten een Gents platform voor eerlijke handel met lokale handelaars, onderzoekers en middenveldorganisaties.**
 - o **We bieden begeleiding aan handelaars die hun toeleveringsketen willen verduurzamen.**
 - o **We organiseren evenementen zoals het Fair Fashion Fest, het eerste Belgische festival rond eerlijke mode.**
- **We gaan op zoek naar ervaringen van steden in andere continenten om te leren hoe de principes van eerlijke handel kunnen bijdragen aan een duurzame samenleving en een lokale economie bestand tegen schokken in de mondiale economie.**
- **Er gaan stemmen op in de Europese instellingen om de titel Fair Trade Capital of Europe te lanceren. Als die er komt, doen we er alles aan om die te winnen.**

3. Voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid in steden wereldwijd

Voeding is een belangrijk element in duurzame ontwikkeling: zonder kwaliteitsvolle voeding, die op een duurzame manier wordt geproduceerd, kan een mens zich niet volledig ontplooiën.

Dit gaat verder dan enkel de voedingswaarde. Voeding heeft in grote mate een sociale en economische impact. Als voeding niet bereikbaar is (geografisch, financieel, ...) gaat de energie en tijd van grote groepen verloren in de zoektocht ernaar. Als de productie van voedsel niet duurzaam gebeurt, kan dit negatieve effecten hebben op de gezondheid en rechten van de producenten en op de natuurlijke omgeving. Daartegenover staat dat de productie van voedsel het potentieel heeft om economische ontwikkeling en zelfs biodiversiteit te stimuleren, als het op een duurzame manier gebeurt.

Het is daarom vanzelfsprekend dat een stedelijke overheid hier initiatieven in neemt. Overal in de wereld zijn lokale besturen betrokken bij het monitoren van de voedselsituatie. Dit gebeurt op erg verschillende manieren, afhankelijk van de context en de mogelijkheden van dat bestuur. Op veel plaatsen in de wereld ligt de focus op productie en commercialisering van voedsel. In steeds meer landen (niet langer enkel in het Zuiden) is de overheid ook betrokken bij het voorzien van voldoende voedsel voor de kwetsbare groepen – zoals bv. voorzien van gratis schoolmaaltijden. Tezelfdertijd heeft een groeiend aantal steden een voedselstrategie ontwikkeld die ook kijkt naar het potentieel van voedsel om lokale duurzame ontwikkeling mogelijk te maken: door milieuvriendelijke en/of

decentrale productie, door toegang tot voeding te verbeteren voor grote groepen, door de rol van voeding in de sociale cohesie te ondersteunen.

Gent heeft een eigen voedselstrategie: **Gent en Garde**. Het team Internationale Solidariteit zal samenwerken met de stedelijke en externe partners van Gent en Garde om deze voedselstrategie aan te vullen met een meer mondiale insteek. **Voedsel is het product bij uitstek waarin de mondiale interdependenties duidelijk worden**. De voedselindustrie is mondiaal georganiseerd en wat wij eten heeft bijgevolg onvermijdelijk mondiale impact. Die kan ook positief zijn. We ondersteunen hiervoor internationale uitwisseling van kennis en goede praktijken over lokale strategieën.

Wat in Gent gebeurt is niet enkel lokaal van belang: het heeft een impact op mondiale processen van voedselzekerheid. Gent en Garde zal zich daarom niet beperken tot het aspect duurzame consumptie (aanmoedigen van korte keten initiatieven of consumptie van producten uit eerlijke handel) maar zal ook de context van voedselconsumptie en productie in steden wereldwijd proberen te betrekken.

Specifiek zal gewerkt worden rond de **mondiale uitdagingen van voedselzekerheid en voedselsoevereiniteit in stedelijke context**. Heel wat Vlaamse en internationale NGO's focussen zich al jaren op kleinschalige landbouw in het Zuiden. Rond de stedelijke problemen van voedselzekerheid en voedselsoevereiniteit zijn veel minder actoren actief. Hierin heeft Gent best wel wat kennis en ervaring te delen – terwijl we van verschillende steden in het Zuiden ook veel kunnen opsteken om de eigen strategie te inspireren en bij te stellen.

We beseffen ook dat enkel stadslandbouw de wereld niet zal redden. Het is een middel om de relatie tussen stad en hinterland op een andere manier vorm te geven en het is een instrument om na te denken over die globale ketens van voedsel waar we deel van zijn. Daarom is lokale productie slechts één van vijf doelstellingen⁷ in de Gentse voedselstrategie.

Voedselzekerheid is in een stedelijke context namelijk geen zaak van productie alleen.

Voedselzekerheid wordt in een stad een economisch, sociaal en zelfs politiek gegeven dat in essentie gaat over toegang tot kwalitatief voedsel. In steeds meer steden in het Zuiden ontstaan 'food deserts' omwille van de centralisering en formalisering van voedseldistributie.

Verschillende elementen in de Gentse voedselstrategie willen bijdragen aan een gedecentraliseerde duurzame voedselproductie en -consumptie. **Gent kan een rol spelen in het ondersteunen van gelijkaardige ambities in steden in het Zuiden**. Voedselsoevereiniteit zal daarom ook een belangrijke dimensie zijn in het traject dat we starten om te komen tot een netwerk van steden.

Gent profileert zich daarom ook expliciet binnen Europa als een stad die van onderuit duurzame alternatieven stimuleert. We dragen bij aan het tot stand komen van een kader voor stedelijke voedselzekerheid dat ons beleid en dat van andere steden wereldwijd kan oriënteren en versterken. Hiervoor participeren we in het project Food Smart Cities For Development⁸.

⁷ Doelstellingen Gent en Garde: een meer zichtbare, kortere voedselketen, duurzamere voedingsproductie en – consumptie, sterke sociale meerwaarde van voedingsinitiatieven, voedselafval terugdringen en voedselafval maximaal hergebruiken als grondstof.

⁸ <http://www.foodsmartcity.org/>

Food Smart Cities for Development is een netwerk van een 30-tal wereldsteden, waaronder de Stad Gent om ervaringen uit te wisselen over lokale voedselstrategieën en eerlijke voeding. In februari 2015 vond hierover een meeting plaats in Londen. Dit project zal uitmonden in een Urban Food Policy Pact: een bundeling van principes waarrond steden wereldwijd lokale voedselstrategieën kunnen opbouwen. Het Urban Food Policy Pact zal in oktober 2015 door de burgemeesters van de betrokken steden ondertekend worden in aanwezigheid van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties Ban Ki-moon. In juni 2015 zal de Stad Gent (samenwerking milieudienst en dienst Internationale Solidariteit) een internationaal seminarie organiseren waarop lokale overheden, onderzoekers en middenveld beleidsaanbevelingen gaan formuleren over lokale voedselsystemen. In dit proces betrekken we ook de grote aanwezige kennis binnen de UGent. Tijdens de week van de Fair Trade 2015 komt er ook een lezing of debat hierover en in 2016 wordt een Fair Food Fest georganiseerd rond culinaire tradities.

Voeding is een belangrijk element in duurzame ontwikkeling: zonder kwaliteitsvolle voeding kan een mens zich niet volledig ontplooiën. Voeding heeft, zeker in een stedelijke context, een grote sociale en economische impact. Voeding is bovendien het product bij uitstek waarin de mondiale interdependenties duidelijk worden. Wat wij eten heeft onvermijdelijk een mondiale impact. Verschillende elementen in de Gentse voedselstrategie 'Gent en Garde' willen bijdragen aan een gedecentraliseerde duurzame voedselproductie en consumptie. Gent kan een rol spelen in het ondersteunen van gelijkaardige ambities in steden in het Zuiden.

Acties:

- **We werken samen met de partners van Gent en Garde aan het verrijken van de voedselstrategie met een mondiale insteek. Hiervoor organiseren we een internationaal seminarie in juni 2015 en vorming voor scholen.**
- **We zetten de mondiale uitdagingen van voedselzekerheid en voedselsoevereiniteit op de agenda bij andere overheden en NGO's.**
- **We schrijven mee aan een Urban Food Pact en nemen deel aan het netwerk Food Smart Cities for Development.**

4. Vrede en ontwikkeling

Conflicten wereldwijd trekken veel aandacht en zijn het bewijs dat een duurzame ontwikkeling enkel mogelijk is in een context van vrede. Maar vrede is meer dan de afwezigheid van oorlog.

De werking rond vrede en ontwikkeling zal daarom **niet zozeer de focus leggen op conflict en oorlog maar wel op de voorwaarden voor vrede**: respect voor mensenrechten, evenwichtige handelsrelaties, betrokkenheid van burgers in beleid, respect voor de natuurlijke leefomgeving, Vanuit een mondiaal perspectief zoeken we naar antwoorden die vanuit het lokale niveau kunnen ontwikkeld worden en naar acties die dit vanuit Gent kunnen ondersteunen.

Tijdens de Vlaamse Vredesweek (21 – 27 september 2015) worden een reeks evenementen georganiseerd onder de naam 'Gent: 4 PEACE'. Het project '4 vrede' of '4 peace' omvat een reeks grootschalige publieke evenementen (huiskamerconcerten, interactieve kunstwerken, massale

vredeswensen) die de werking van het Vredeshuis nog beter bekend maken bij het brede publiek. Deze publieksevenementen en wetenschappelijke seminaries brengen het debat naar Gent en zetten Gent op de kaart als stad van Vrede. Vrede zal hierdoor een transversaal thema zijn in alle focusthema's en prioritaire instrumenten.

Respect voor mensenrechten en kinderrechten wereldwijd beschouwen we als een essentiële voorwaarde voor duurzame ontwikkeling. Wereldvrede kan pas ontstaan als eerlijke en gelijke grondrechten wereldwijd aanvaard zijn. Die grondrechten werden 'hier' afgedwongen maar moeten op vele plaatsen in de wereld nog verder ingang vinden.

Gent is een kindvriendelijke stad. Ook dit beperkt zich niet tot een focus op de eigen stad. Hoewel we als Stad geen rechtstreekse interventies plannen rond dit thema in het Zuiden, zetten we sterk in op bewustzijn van het essentiële belang ervan bij de Gentenaars. We zullen inspanningen doen om dit dicht bij de realiteit van Gentse kinderen en jongeren te brengen. Het eigen educatieve aanbod in het Vredeshuis (de populaire kinderrechtenwandeling in het bijzonder) zal hier nog meer op gefocust worden. Vanuit een goed begrip van hun eigen kinderrechten kan een sterker inzicht groeien voor het belang van de rechten van kinderen en jongeren in het Zuiden. Hiervoor zullen we actief samenwerken met andere actoren (zoals de jeugddienst en kinderrechten-NGO's) zodat bestaande initiatieven rond kinderrechten een nóg sterker internationaal perspectief kunnen krijgen.

De werking rond vrede en ontwikkeling zal niet zozeer de focus leggen op conflict en oorlog maar wel op de voorwaarden voor duurzame vrede.

Acties:

- **We bouwen aan een beter begrip hoe wij vanuit Gent kunnen bijdragen aan het creëren van de voorwaarden voor duurzame vrede wereldwijd. Hiervoor organiseren we publieksevenementen en ondersteunen we wetenschappelijke seminaries die het debat naar Gent brengen en Gent op de kaart zetten als stad voor vrede.**
- **De viering van 20 jaar Vredeshuis grijpen we aan om zoveel mogelijk Gentenaars te betrekken bij het thema met laagdrempelige activiteiten. Tijdens de Vlaamse Vredesweek (21 – 27 september 2015) worden een reeks evenementen georganiseerd onder de naam 'Gent: 4 PEACE'.**
- **Het eigen educatieve aanbod in het Vredeshuis is er op gericht kinderen en jongeren bewuster te maken van de voorwaarden voor duurzame vrede.**
- **Er worden extra inspanningen geleverd om Gentse scholen beter te bereiken.**

5. Herdenken

Herdennen heeft twee betekenissen: gebeurtenissen van vroeger een blijvende plek geven in het collectieve geheugen én het opnieuw denken over de betekenissen ervan voor ons leven vandaag.

We blijven inspanningen doen om de twee wereldoorlogen die in onze streken plaatsvonden te herdenken. De ceremonies naar aanleiding van het einde van de oorlogen op 11 november en op 8

mei, net zoals de bevrijding van Gent, de Kristallnacht en het herinneren van de gefusilleerden tijdens WOI in de Offerlaan, zullen we ondersteunen met een educatieve en sensibiliserende werking. We betrekken hierbij de Gentse jongeren zodat zij bewust blijven dat oorlog ook hier kon/kan plaatsvinden.

Bij de herdenking van beide wereldoorlogen zal de (in)efficiëntie waarmee de internationale gemeenschap naar vredesoplossingen zocht centraal staan en bouwen we aan kennis en bewustzijn rond de wereldwijde impact van deze oorlogen. Via het netwerk '**Mayors for Peace**'⁹ blijft Gent ook internationaal haar stem verheffen rond dit thema.

We roepen school- en cultuurjaar 2018-2019 uit tot vredesjaar. Gent viert het einde van oorlog liever dan de start van conflicten. In het kader van de **herdenking van 100 jaar einde van WOI en 75 jaar bevrijding van Gent in 2018-2019** ontwikkelen we een programma dat inzoomt op het enorme belang van verwerking na conflict om tot evenwichtige en vreedevolle samenlevingen te komen. Het is een uitgelezen aanleiding om de herdenking van de oorlogen die hier plaatsvonden te actualiseren. Het is een kans om Gentenaars te wijzen op het belang van vrede en op de relevantie van mondiale vrede in hun eigen leven.

Het project '4 vrede' of '4 peace' dat in september 2015 de twintigste verjaardag van het Vredeshuis viert, is tevens de start van een langlopend traject naar het vredesjaar in 2018-2019.

We herdenken om gebeurtenissen van vroeger een blijvende plek te geven en om opnieuw na te denken over de betekenis ervan voor het samenleven vandaag.

Acties:

- **We blijven bijzondere herdenkingen van de twee wereldoorlogen die in onze streken plaatsvonden ondersteunen.**
- **We ondersteunen ceremonies met een educatieve en sensibiliserende werking.**
- **Via het netwerk 'Mayors for Peace' laat Gent ook internationaal haar stem horen.**
- **We roepen school- en cultuurjaar 2018-2019 uit tot vredesjaar.**

⁹ <http://www.mayorsforpeace.org/english/outlines/index.html>

IV. Rol van Stad Gent

We zien het als een belangrijke rol van het stadsbestuur om instrumenten in te zetten en te ontwikkelen om de internationale solidariteit in Gent te vergroten. We doen dat op verschillende manieren, zowel in rechtstreekse communicatie met de inwoners en gebruikers van de stad, als in samenwerking met andere actoren (onderzoekers, gespecialiseerde NGO's en actoren uit de reguliere economie). Via concrete acties en lokale initiatieven worden de vaak mondiale uitdagingen zichtbaar gemaakt voor de Gentenaar.

Voor **lokale bewegingen** van internationale solidariteit combineren we laagdrempelige ondersteuning met gerichte inspanningen om de professionalisering, kwaliteit en *opschaling* van goede praktijken te stimuleren. Deze lokale bewegingen worden regelmatig geïnformeerd over de uitdagingen en acties op vlak van internationale solidariteit. Het Gents Overleg Noord-Zuidsamenwerking (GONZ) en de Stedelijke Adviesraad voor Noord-Zuidsamenwerking (STANZ) worden ondersteund om hun rol als inspraakkanaal en verrijkend platform ten volle te kunnen realiseren.

Pioniers (in onderzoek, middenveld of bedrijfsleven) verdienen onze bijzondere aandacht. We zullen hen ondersteunen zodat hun expertise, netwerk en bereik de Gentenaars helpt overtuigen van de haalbaarheid en noodzaak om te bouwen aan alternatieven.

Stad Gent ondersteunt niet alleen de dagelijkse werking van Noord-Zuidverenigingen, maar voorziet ook in ondersteuning van Gentse verenigingen met projecten in het Zuiden via de subsidie lijn '**Gentenaars zonder Grenzen**'.

Gent is sterk geïnternationaliseerd, meer dan onze omvang als middelgrote Europese stad zou doen vermoeden. In contacten met steden in Europa en de rest van de wereld is Gent daardoor vaak het kleine broertje in omvang, maar niet in niveau van beleidsinnovaties of engagement. Ook voor het beleid voor internationale solidariteit zullen we aansluiting zoeken bij steden die vergelijkbare ambities en mogelijkheden hebben.

We gaan met ons beleid verder dan de klassieke Noord-Zuidbenadering waarbij sensibilisering vrijwel los staat van werking in het Zuiden. Zo gaan we bijvoorbeeld gericht zoeken naar rechtstreekse linken in het Zuiden rond de prioritaire thema's voedselsoevereiniteit en eerlijke handel. Daarbij zoeken we naar wederkerigheid tussen Gent en partners in het Zuiden. Rechtstreekse economische return voor Gent zal daarin echter geen voorwaarde zijn. In de andere richting zullen we Gentse organisaties van internationale solidariteit stimuleren om hun sensibiliserende acties in Gent in verband te brengen met lokale duurzame initiatieven.

Het beleid voor internationale solidariteit kan zich niet beperken tot de schaal van de eigen stad. We kunnen als organisatie een concrete bijdrage leveren aan ontwikkeling van bestuurskracht bij lokale overheden in Afrika, Azië of Latijns-Amerika. Deze contacten kunnen op hun beurt het stedelijk beleid in Gent inspireren en versterken.

We hebben als Stad verschillende rollen te spelen, waarvan we de vijf meest prioritaire toelichten.

1. Stad als regisseur

Het Noord-Zuidbeleid van de Stad Gent zal steeds werken in samenwerking met lokale verenigingen die betrokken zijn bij thema's van internationale solidariteit, duurzame ontwikkeling en internationale rechtvaardigheid. De Stad neemt hierin een regisserende rol op. Dit wil zeggen dat gewaakt wordt geen activiteiten op te zetten die reeds door middenveldorganisaties worden opgenomen en dat elk eigen initiatief getoetst is aan zijn complementariteit met het bestaande aanbod. Evengoed betekent dit dat actief gezocht wordt naar leemtes in het aanbod of de werking van het Noord-Zuidmiddenveld en dat in samenwerking met partners oplossingen gezocht worden om deze te vullen.

Het Noord-Zuidmiddenveld wordt nauw betrokken bij de realisatie van de ambities in deze beleidsnota. De Stad Gent zal ook de organisaties actief aanspreken op hun expertise. Via concrete acties en lokale initiatieven worden de mondiale uitdagingen zichtbaar gemaakt voor de Gentenaar.

De activiteitenreeks **Belmundo**¹⁰ is het voorbeeld bij uitstek van een dergelijke aanpak: het ontbreekt de verschillende verenigingen aan belang en mogelijkheden om een overkoepelende campagne op te zetten die toelaat om een breder publiek te bereiken. Belmundo is een effectief instrument gebleken: jaarlijks doen vele tientallen verenigingen mee door activiteiten aan te bieden. Duizenden Gentenaars proeven van het gevarieerde aanbod. De focusthema's geven impulsen aan telkens nieuwe verenigingen, uit verschillende sectoren, om hun thema met een bril van internationale rechtvaardigheid en solidariteit te bekijken.

Belmundo zal daarom verder uitgebouwd worden als centraal moment om het Gentse Noord-Zuidmiddenveld onder brede publieksaandacht te brengen. Specifiek zal de komende jaren geïnvesteerd worden in het potentieel om via Belmundo steeds andere maatschappelijke sectoren (en hun verenigingen) te betrekken bij mondiale thema's. Vandaar ook de keuze om elk jaar te werken rond een ander thema. Zo focust Belmundo in 2015 op grondstoffen, in 2016 op water en in 2017 op duurzame economie.

De Stad zal bijkomende inspanningen doen om de **verenigingen van Gentenaars van Afrikaanse, Aziatische of Latijns-Amerikaanse oorsprong** meer te betrekken bij het beleid voor internationale solidariteit. Deze Gentenaars hebben vaak nog een intensieve link met hun oorspronkelijke thuisland en velen ontwikkelen er ook projecten. We erkennen de grote meerwaarde die deze groepen Gentenaars kunnen hebben om het beleid van internationale solidariteit mee vorm te geven. Deze verenigingen zullen we uitnodigen om deel te nemen aan activiteiten van Gent en Garde.

2. Stad als facilitator

De internationale solidariteit in Gent krijgt voornamelijk vorm via tientallen Noord-Zuidverenigingen en andere maatschappelijke actoren die zich naast hun hoofdfocus ook inzetten voor internationale solidariteitsprojecten of bewustmaking. Samen verenigen zij duizenden geëngageerde inwoners van onze stad. Ze hebben een bereik en een impact die de stad als organisatie nooit zelf zou kunnen realiseren. Bovendien dragen ze door hun acties bij aan Gent als leefbare, duurzame en (internationaal) solidaire stad.

¹⁰ <http://belmundo.org/>

Het **subsidiebeleid** van de Stad Gent zal er daarom verder op gericht zijn om deze verenigingen te ondersteunen en aan te moedigen in hun inspanningen. Naast optimalisering van de bestaande kanalen ontwikkelen we in de tweede helft van de legislatuur een aanpak met '**oproep tot voorstellen**' die aansluiten bij onze prioritaire thema's. Op die manier worden Noord-Zuidverenigingen uitgenodigd om hun expertise te linken aan de prioriteiten van de Stad Gent.

We houden vast aan het principe om **werkingssubsidies** toe te kennen aan erkende Noord-Zuidverenigingen. Deze moeten dienen om de dagelijkse werking te garanderen en om de verenigingen toe te laten zich te concentreren op hun kerntaken. We zullen de werkingssubsidies evalueren met het oog op vereenvoudiging van deze subsidie(aanvraag).

De laagdrempelige **projectsubsidies 'Gentenaars zonder Grenzen'** (voor projecten door Gentse verenigingen in het Zuiden) zijn sinds hun ontstaan een groot succes en hebben vele nieuwe Noord-Zuidverenigingen geleid naar de overlegplatformen van het Gentse Noord-Zuidmiddenveld. Deze subsidielijn wordt daarom aangehouden als impulssubsidie voor kleinschalige Gentse verenigingen.

De **projectsubsidies voor sensibiliserende Noord-Zuidprojecten in Gent** worden bijgesteld door het vereenvoudigen van de aanvraagprocedure en het beperken van de grootte van de projecten.

Erkende NGO's worden voor hun reguliere Noord-Zuidwerking door de Stad Gent gefinancierd via de **jaarlijkse bijdrage aan de 11.11.11-campagne**. Deze zal blijvend berekend worden op basis van het in Gent ingezamelde bedrag: de Stad Gent zal het in Gent ingezamelde bedrag verdubbelen. Op die manier versterken we de inspanningen van de solidaire Gentenaars, zowel diegenen die de straat op gaan om in te zamelen als de inwoners van onze stad die een bijdrage doen. Ook de jaarlijkse verkoop van afgeschreven boeken van de stedelijke bibliotheek blijft behouden. Deze bijdragen betekenen een expliciete erkenning door de Stad Gent van de werking van de koepel van de Vlaamse Noord-Zuidsector én van de lid-NGO's.

Noodhulpverlening wordt blijvend ondersteund. Het is een belangrijke voorbeeldfunctie die we als stad hebben. Na een rondetafelgesprek in mei 2014 werd beslist niet enkel de internationale noodhulporganisaties te steunen, maar vooral diegenen die met sterke, ervaren lokale partners werken. Op die manier zal de noodhulpinspanning een blijvende positieve impact hebben en vermijden we dat de korte termijn acties die nodig zijn in rampsituaties de heropbouw op langere termijn bemoeilijken. Er zal een screening komen van de hulporganisaties zodat sneller kan overgegaan worden tot de toekenning van noodhulp.

3. Stad als vredeshuis

Het Vredeshuis bestaat in 2015 reeds 20 jaar in Gent. Jaarlijks bezoeken gemiddeld 28.000 mensen het huis. Een dergelijke levendige plek waar de herdenking van de wereldoorlogen geactualiseerd wordt, is in ons land uniek. De komende jaren zullen we de werking van het Vredeshuis verder uitbouwen tot voornaamste instrument om de internationale solidariteit in Gent te vergroten.

We maken van het Vredeshuis een bijenkorf voor het middenveld en een voelspriet voor het beleid: het wordt dé plaats in Gent waar verenigingen elkaar ontmoeten en waar ideeën ontstaan. De Stad zal hierin een actieve rol opnemen door deze verenigingen samen te brengen en door een actieve programmatie rond hedendaagse, spraakmakende en vernieuwende thema's uit te bouwen. De oorsprong van het huis, als permanente herinnering aan de wereldoorlogen die hier werden

bevochten, wordt hiermee vervlochten door specifiek aandacht te hebben voor de actuele en mondiale relevantie van die oorlogen – in hun periode én vandaag. We leggen daarbij steeds de nadruk op de voorwaarden voor duurzame vrede.

In september 2015 vieren we 20 jaar werking van het Vredeshuis. Het project '4 vrede' of '4 peace' omvat een reeks grootschalige publieke evenementen (4 uitdagingen voor vrede, huiskamerconcerten in de directe omgeving, interactieve kunstwerken, massale vredeswensen) die de werking van het huis nog beter bekend maken bij een breed publiek. We grijpen dat moment ook aan om het denken over duurzame vrede wereldwijd, en de rol voor een stad als Gent aan te scherpen (academische zitting, wetenschappelijke debatten,...). Op die manier brengen we het debat en het denken vanuit het huis naar de stad. De stad wordt het huis voor vrede.

Het Vredeshuis is een laagdrempelig huis dat toegankelijk is voor alle spelers in het Gentse middenveld. Stap voor stap zullen de faciliteiten van het gebouw verbeterd worden om te beantwoorden aan de hedendaagse wensen van organisatoren van vergaderingen (wifi, videoconferencing, plenaire- en workshopruimtes, ...) en van activiteiten (modulaire ruimtes, co-work plekken, flexibiliteit voor doe-activiteiten, ...). Hiervoor werken we in overleg met alle betrokken partners een beheersconcept uit dat een evenwichtige invulling en gebruik stuurt.

Daarnaast bouwen we het Vredeshuis uit tot een portaal voor Gentse scholen naar mondiale vorming en vredeseducatie. Het Vredeshuis is geen op zichzelf staand educatief centrum: het eigen educatieve aanbod zal steeds aansluiten bij de bovenstaande prioritaire thema's en gescreend worden op complementariteit ten opzichte van het bestaande aanbod bij gespecialiseerde aanbieders.

Noord-Zuidorganisaties zijn ervaren in en goed georganiseerd om kwalitatieve vorming uit te werken en te begeleiden. De Stad Gent erkent deze expertise en zal het educatieve aanbod vanuit het middenveld blijven ondersteunen via de werkingssubsidies.

Uit eigen onderzoek in 2013 blijkt echter dat het bestaande educatief aanbod niet altijd voldoende gekend is binnen de Gentse scholen. Een pasklaar antwoord hiervoor bestaat niet. Samen met de relevante actoren (de diverse aanbieders en het Noord-Zuidinfocentrum van de Provincie Oost-Vlaanderen) zullen verbeteringen bekeken worden. Een continu in kaart brengen van het aanbod is hierin onmisbaar. Bij de hervormingen van de provincies zal dit specifieke aandacht krijgen. Het resultaat van de hervormingen mag nooit zijn dat de aandacht voor mondiale thema's in Gentse scholen verzwakt.

4. Stad als aankoper

In de strategische meerjarenplanning is vastgelegd dat we Gent op de kaart willen zetten als centrum van kennis en expertise rond eerlijke handel. Dit kunnen we enkel bereiken door ook als organisatie zelf duurzaam aan te kopen. Binnen het strategisch aankoopbeleid creëren we daarom nieuwe methodieken om respect voor arbeidsrechten in steeds meer segmenten op een effectieve manier te monitoren.

Gent heeft hierin een sterke traditie en steunt op een organisatiebrede aankoopstrategie. We zullen de bestaande inspanningen verhogen om ethische criteria in de aankoopcontracten op te nemen. Gezien de grote inspanningen die Gent al vele jaren doet, betekent dit dat naast het steeds

consequenter toepassen (bv. bij aankopen buiten de raamcontracten of buiten de Dienst Aankoopbeheer) in de reeds verduurzaamde aankoopsegmenten, we ook in minder voordehandliggende segmenten (zoals werkkledij, speelgoed, natuurlijke steen, ICT, ...) stappen vooruit moeten zetten.

In alle aankoopdossiers met een globale toeleveringsketen wordt daarom expliciet engagement gevraagd aan de leverancier om de basisconventies van de internationale arbeidsorganisatie (ILO) te respecteren doorheen de keten.

In hoogrisicosegmenten zijn de risico's op inbreuken op de arbeids- en mensenrechten van de arbeiders groot. Het gaat om producten die arbeidsintensief zijn in productie en op grote schaal uit Afrika, Azië of Latijns-Amerika worden geïmporteerd. Concreet gaat het om grondstofontginning in mijnen (natuurlijke hardsteen), natuurlijke productie in plantages (houtontginning), industriële assemblage van textiel en kledij (werkkledij en promotionele t-shirts), elektronica, meubels en speelgoed. In deze specifieke aankoopsegmenten met hoog risico op inbreuken worden trajecten opgezet die een hogere standaard combineren met effectieve monitoring en corrigerende maatregelen indien nodig.

In de aankoopsegmenten waar geen Fair Trade certificaat bestaat is het opleggen en monitoren van sociale en ethische criteria minder vanzelfsprekend. Gent zal zich informeren bij de voorlopers binnen België (vooral bij NGO's) en Europa (bij lokale overheden en organisaties zoals ICLEI). Niet zelden zal toegepast onderzoek nodig zijn, soms zullen nieuwe instrumenten (mee) moeten ontwikkeld worden.

Tenzelfdertijd doen we gerichte inspanningen om Gentse (maatschappelijke, economische en academische) actoren te activeren om in dit proces mee te stappen, zodat een blijvende kennis ook lokaal ontstaat of versterkt wordt.

We streven ernaar dat in de aankoopsegmenten van de Stad die worden beschouwd als hoogrisicosegmenten zoals hiervoor vermeld, een monitoring van de productieketen wordt toegepast die ook de productieomstandigheden in beeld brengt. Hiervoor ontwikkelen we een universele clause rond het monitoren van de bevoorradingketen, die zal worden opgenomen in bestekken. Voor geselecteerde hoogrisicosegmenten starten we intensievere trajecten op waarbij ook monitoring door onafhankelijke partijen op het terrein mogelijk wordt met het oog op eventuele aanpassingen.

We werken ook samen met andere grote aankopers zoals ziekenhuizen, universiteiten, andere steden,... Door de vraag te bundelen krijgen leveranciers een duidelijker signaal dat investeren in een transparante toeleveringsketen nodig en economisch rendabel is. We nodigen andere publieke aankopers in Gent en de regio uit om een charter te ondertekenen waarin ze verklaren dezelfde ethische criteria op te nemen. Zo tonen we aan potentiële leveranciers het belang om te investeren in transparante toeleveringsketens. Zo vergroten we ook onze eigen mogelijkheden om in de toekomst vlot ethisch verantwoord te kunnen aankopen.

5. Stad als partner van andere lokale overheden

We heroriënteren de samenwerking met Mangaung. Dat betekent niet dat Gent zich terugtrekt uit rechtstreekse samenwerking met lokale overheden in het Zuiden.

Steden krijgen een steeds belangrijker rol om hun inwoners een duurzame leefomgeving, een leefbare economie en kans op zelfontplooiing en emancipatie te bieden. De nationale staten hebben niet afgedaan, maar verliezen wereldwijd en op verschillende vlakken hun slagkracht om effectieve veranderingen door te voeren. Parallel groeien de verwachtingen tegenover lokale besturen om concrete resultaten af te leveren.

Dit wordt versterkt door decentralisatieprocessen die in de meeste landen plaats vinden, niet zelden zonder extra financiële of menselijke middelen bij de lokale overheden die steeds meer taken toegewezen krijgen. Slechts een beperkt aantal actoren in de internationale samenwerking zijn actief in het ondersteunen van lokale besturen.

De samenwerking met Mangaung (Zuid-Afrika) bestaat sinds 2004 en heeft door de jaren heen verschillende resultaten opgeleverd. De jeugddiensten van beide steden realiseerden samen drie jeugdcentra in de achtergestelde wijken (townships) van Mangaung. Beide brandweerkorpsen scherpten de veiligheidsplannen voor grote publieksevenementen aan en ontwikkelden een toelidingsprogramma voor laag opgeleide jongeren naar de brandweer van Mangaung. De milieudiensten ontwikkelden een mobiel milieu-educatief centrum. De jeugddiensten werkten samen met vzw Labeur en de HoGent aan de opstart van het Etsose Bathja Pilot Project rond jongerentewerkstelling waar vandaag 24 jongeren een job en opleiding krijgen.

We blijven het Etsose Bathja project ondersteunen als makelaar tussen Mangaung en Gentse actoren. We streven er echter naar om het project tegen 2017 zoveel als mogelijk te verzelfstandigen en investeren daarom maximaal in netwerking binnen Zuid-Afrika (vb. ICLEI South Africa).

Vanuit de Gentse ervaring in de stedenband met Mangaung, en vanuit het proces dat uitmondde in de internationale conferentie "winning through twinning"¹¹ (oktober 2011), blijven we sterk geloven in het belang van lokale overheden én in de grote meerwaarde van rechtstreekse samenwerking tussen lokale besturen.

We starten een nieuw traject waarbij we op zoek gaan naar partners bij (lokale) overheden en (internationale) NGO's. Sterke lokale besturen zijn van groot belang om duurzame lokale ontwikkelingen te realiseren. Beleidsinspiratie is dan ook het doel en daarvoor is een exclusieve één-op-één relatie wellicht niet de beste oplossing. De ambitie is om een netwerk van middelgrote steden tot stand te laten komen waarbinnen kennis en ervaring kan uitgewisseld worden in het voordeel van alle betrokkenen. We waken erover dat een dergelijk netwerk voldoende operationele vertaling kent waarbij het potentieel van steden als levende laboratoria voor duurzame innovatie maximaal wordt ingezet.

11

http://www.vvsg.be/Internationaal/conferenties/internationaleconferentie/Documents/Winningthroughwinning_NL.pdf

Concreet gaan we op zoek naar partners die werken rond duurzame, eerlijke en inclusieve lokale ontwikkeling in stedelijke context. Dit is een doelstelling van de Stad Gent. Heel wat actoren in Azië, Afrika en Latijns-Amerika hebben vergelijkbare doelstellingen.

Samen met (Europese en andere) steden en multilaterale instellingen willen we denken en testen: naar welke (economische) ontwikkeling streven we? Welke instrumenten hebben we in handen om overal een meer evenwichtige, duurzame en eerlijke samenleving te realiseren? In de uitwerking van een concrete vertaling zal een focus gelegd worden op lokale stedelijke voedselsystemen, duurzame overheidsaankopen of inclusieve, solidaire economie op lokaal niveau. Het moet daarin ook de ambitie zijn om geteste alternatieven zichtbaar te maken voor centralere overheden om zo ook hun beleid te inspireren.

De netwerkaanpak zal, net zoals de stedenband met Mangaung, uitgaan van de methodiek van peer-to-peer uitwisseling en wederzijds leren binnen de betrokken besturen. We gaan daarin uit van de vijf essentiële capaciteiten voor goed lokaal bestuur¹²: de capaciteit om te handelen en te engageren, de capaciteit om af te leveren op ontwikkelingsdoelen, de capaciteit om aan te passen en zichzelf te vernieuwen, de capaciteit om samen te werken met externe stakeholders en de capaciteit om coherentie te realiseren. Bijzondere aandacht zal gaan naar een gezonde balans in de betrokkenheid van de administratie, politiek en middenveld bij de betrokken steden.

Een eerste nota "Cities Network for Fair Local Policies" werd vorig jaar verspreid naar verschillende Europese steden, organisaties en netwerken zoals ICLEI. Uit de eerste reacties blijkt veel interesse in deze netwerkaanpak. In het najaar van 2015 wordt deze nota afgewerkt en afgetoetst bij mogelijke partners in het Zuiden.

Als stadsbestuur hebben we een belangrijke rol om de internationale solidariteit in Gent te vergroten. We gebruiken hiervoor verschillende instrumenten en methodieken. De Stad Gent heeft een rol als regisseur, facilitator, vredeshuis, aankoper en partner van lokale overheden.

Acties:

- **We ondersteunen het Gents Overleg Noord-Zuidsamenwerking (GONZ) en de Stedelijke Adviesraad voor Noord-Zuidsamenwerking (STANZ) in hun rol als inspraakkanaal en verrijkend platform.**
- **We bouwen de activiteitenreeks Belmundo verder uit als centraal moment om het Gentse Noord-Zuidmiddenveld onder brede aandacht te brengen en om steeds andere maatschappelijke actoren te betrekken.**
- **Als regisseur waakt de Stad erover dat initiatieven complementair zijn.**

¹² <http://ecdpm.org/publications/5cs-framework-plan-monitor-evaluate-capacity-development-processes/>

Vervolg acties:

- We doen bijkomende inspanningen om de verenigingen van Gentenaars met Afrikaanse, Aziatische of Latijns-Amerikaanse achtergrond meer te betrekken bij het beleid voor internationale solidariteit. Deze verenigingen zullen bijvoorbeeld uitgenodigd worden deel te nemen aan activiteiten van Gent en Garde.
- Het subsidiebeleid wordt geoptimaliseerd en vereenvoudigd. We experimenteren ook met thematisch gefocuste 'oproep tot voorstellen' zodat verenigingen die dit wensen zich kunnen professionaliseren binnen onze prioritaire thema's.
- We bouwen het Vredeshuis uit tot dé bijenkorf voor het Noord-Zuidmiddenveld: een laagdrempelig huis waar verenigingen elkaar ontmoeten en nieuwe impulsen krijgen.
- De viering van 20 jaar Vredeshuis grijpen we aan om zoveel mogelijk Gentenaars te betrekken bij het thema met laagdrempelige activiteiten.
- We bouwen het Vredeshuis uit tot een portaal voor scholen naar mondiale vorming en vredeseducatie.
- We doen inspanningen om te garanderen dat onze prioritaire thema's aanwezig zijn in de Gentse scholen, o.a. door het continu in kaart brengen van het bestaande educatief aanbod.
- We verzetten bakens in het eigen aankoopbeleid om respect voor arbeidsrechten in steeds meer segmenten op een effectieve manier te monitoren. We zetten pilootprojecten op, geven opdracht voor onderzoeken en betrekken zoveel mogelijk andere institutionele actoren. Op die manier beïnvloeden we de reguliere markt om het aanbod van ethisch verantwoorde producten te verhogen.
- Ook in hoogrisicosegmenten proberen we de productieomstandigheden in kaart te brengen. We ontwikkelen hiervoor een clause voor bestekken. Het eerste pilootbestek wordt het contract werkklodij.
- We werken samen met andere grote aankopers zoals ziekenhuizen, universiteiten en andere steden.
- We blijven het Etsose Bathja Project voor jongerentewerkstelling in stedenbandpartner Mangaung ondersteunen en begeleiden het naar zelfstandigheid.
- We zetten de ervaringen met Mangaung in als springplank naar de ontwikkeling van een alternatief model van gedecentraliseerde samenwerking tussen lokale overheden.
- We starten een traject met de ambitie om een netwerk van middelgrote steden tot stand te laten komen waarbinnen kennis en ervaring uitgewisseld worden rond duurzame, eerlijke en inclusieve lokale ontwikkelingen in stedelijke context.
- We zoeken partners (steden, instellingen, ...) die werken rond duurzame, eerlijke en inclusieve lokale ontwikkeling in stedelijke context om samen na te denken, te testen en alternatieven zichtbaar te maken.

V. Budget

Om deze ambitieuze beleidsambities te realiseren voorzien we minimaal vijf medewerkers in het team Internationale Solidariteit die de ruimte krijgen om zich inhoudelijk te specialiseren. Dit nieuwe Team Internationale Solidariteit is een bundeling van de krachten van Noord-Zuidsamenwerking en Vredeshuis. De nieuwe naam drukt ook de principes van deze beleidsnota uit: de wereld is van zichzelf afhankelijk en heeft evenwichtige solidariteit tussen de continenten nodig om tot duurzame ontwikkeling te komen.

Het Vredeshuis is een van de belangrijkste instrumenten voor de realisatie van dit beleid en wordt daarom verder uitgebouwd. De faciliteiten worden stap voor stap verbeterd.

De Stad voorziet een budget van minstens 2 euro per inwoner. Daarmee worden de werking van het Vredeshuis, de activiteiten en de subsidies ter aanmoediging van de internationale solidariteit in Gent gefinancierd. De reguliere middelen worden aangevuld met externe subsidies, zoals het impulsbeleid gemeentelijke internationale samenwerking van de Vlaamse Gemeenschap, subsidies van de Belgische ontwikkelingssamenwerking (federale overheid) en eventueel vanuit de Europese Unie of andere multilaterale instellingen.

Door het aflopen in 2016 van het tweejarig project "Food Smart Cities for Development", het Europees project getrokken door de stad Milaan rond eerlijke voedselketens in Noord en Zuid, daalt het budget voor internationale solidariteit van 673.325 euro in 2015 naar 604.522,59 euro in 2017, waarna het opnieuw jaarlijks lichtjes stijgt tot 607.683 euro in 2018, conform de gemaakte budgettaire afspraken in het kader van de meerjarenbegroting. De bijdrage (excl. personeelskosten) wordt verdeeld over 3 acties:

- Versterken van het draagvlak voor internationale solidariteit:

Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
385.597,00 euro	380.947,69 euro ¹³	383.220,31 euro	385.506,75 euro

- Uitbouwen van Gent als voorbeeld en erkend centrum voor kennis en innovatie rond eerlijke handel:

Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
207.488,01 euro	143.858,85 euro	140.728,14 euro	141.478,91 euro

- Bijdragen aan bestuurskrachtversterking van lokale besturen in het Zuiden:

Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
80.240,00 euro	80.451.44 euro	80.574,14 euro	80.697,59 euro

¹³ Verklaring daling in 2016: jaarlijks beslist de adviesraad of haar presentatiemiddelen al dan niet omgezet worden in werkingsmiddelen. Zo ja, dan wordt dat bedrag bij de werkingsmiddelen toegevoegd tijdens de jaarlijkse begrotingsopmaak. Het betreft hier dus een louter een technische aanpassing.

De subsidies van hogere overheden fluctueren in de tijd en zijn o.a. afhankelijk van lopende en geplande programma's, met als gevolg dat de meerjarenplanning de komende jaren kan schommelen, maar sowieso blijft de eigen Gentse bijdrage onverminderd doorlopen.

	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 18
Totaal eigen bijdrage Stad Gent (zonder subsidies Europa, federaal of Vlaams)	475.677,01	472.477,82	475.517,27	478.372,41

Budgettabel

	2015	2016	2017	2018
OD55 <i>Het stimuleren en ondersteunen van internationale solidariteit in Gent door het proactief betrekken van relevante belanghebbenden, met focus op eerlijke handel, vrede en ontwikkeling en gedecentraliseerde internationale samenwerking.</i>	673.325,01	605.257,98	604.523,03	607.683,25
AC345690 <i>Het versterken van het draagvlak voor internationale solidariteit.</i>	385.597,00	380.947,69	383.220,75	385.506,75
AC34506 <i>Het uitbouwen van Gent als voorbeelden erkend centrum voor kennis en innovatie rond eerlijke handel.</i>	207.488,01	143.858,85	140.728,14	141.478,91
AC34490 <i>Het bijdragen aan bestuurskrachtversterking van lokale besturen in het Zuiden.</i>	80.240,00	80.451,44	80.574,14	80.697,59

Beknopt overzicht acties en activiteiten Internationale Solidariteit

Gent: solidaire stad

Gent profileert zich als stad die van onderuit duurzame alternatieven stimuleert: het beleid voor internationale solidariteit zal niet enkel in sensibiliserende acties zichtbaar zijn. Gent ondersteunt pioniers uit alle sectoren die internationaal duurzame alternatieven uitwerken en bijdragen aan een internationaal solidaire stad, zodat hun expertise de Gentenaars helpt overtuigen van de haalbaarheid en het belang van internationale solidariteit.

Het beleid voor internationale solidariteit wordt opgehangen aan vijf thema's:

1. Duurzame lokale ontwikkeling: de rol van lokale overheden
2. Mondiale eerlijke handelsrelaties
3. Voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid in steden wereldwijd
4. Vrede en ontwikkeling
5. Herdenken

Gent is een solidaire stad en deze traditie willen we graag verder zetten. Deze beleidsnota streeft geen stijlbreuk na maar zet duidelijke stappen naar een heel eigen invulling van internationale solidariteit op lokaal niveau. Succesformules blijven we organiseren, sommige activiteiten steken we in een nieuw kleedje en uiteraard leggen we deze legislatuur ook een aantal nieuwe accenten. Dit wordt op volgende manier aangegeven:

★Nieuwe actie/activiteit

☆Lopende actie/activiteit die is/wordt aangepast in deze legislatuur

⇒Lopende actie/activiteit die wordt verdergezet

Duurzame lokale ontwikkeling: de rol van lokale overheden

☆ De activiteitenreeks Belmundo zet internationale solidariteit de ganse maand maart op de kaart door:

1. Activiteiten van het Noord-Zuidmiddenveld zichtbaar te maken;
2. Ondersteuning aan verenigingen uit andere sectoren om deel te nemen;
3. Jaarlijks te focussen op een thema:
 1. 2015: grondstoffen
 2. 2016: water
 3. 2017: duurzame economie.

☆ Gentenaars met Afrikaanse, Aziatische of Latijns-Amerikaanse achtergrond betrekken we actiever bij het beleid voor internationale solidariteit.

- ★ In samenwerking met 'Internationale Samenwerking' van de Dienst Stedenbeleid en Positionering én met het Departement Samenleven en Welzijn geven we ook de nodige aandacht aan Oost-Europese steden.
- ⇒ We ondersteunen het Gents Overleg Noord-Zuidsamenwerking (GONZ) en de Stedelijke Adviesraad voor Noord-Zuidsamenwerking (STANZ) in hun rol als inspraakkanaal en verrijkend platform.
- ☆ Het subsidiebeleid van de Stad Gent zal Noord-Zuidverenigingen en andere maatschappelijke actoren ondersteunen via volgende kanalen:

1. Werkingssubsidies voor erkende Noord-Zuidverenigingen
2. Projectsubsidies Gentenaars zonder Grenzen
3. Projectsubsidies voor sensibiliserende Noord-Zuidprojecten in Gent
4. Financiering van noodhulpverlening
5. Jaarlijkse bijdrage aan de 11.11.11 campagne (financiering erkende NGO's)

We experimenteren ook met thematisch gefocuste 'oproep tot voorstellen' zodat verenigingen die dit wensen zich kunnen professionaliseren binnen onze prioritaire thema's.

- ☆ In Gentse scholen wordt gewerkt aan internationale solidariteit door:
 1. Een beter overzicht van het bestaande aanbod bij Noord-Zuidverenigingen.
 2. Het Vredeshuis wordt de laagdrempelige toegangspoort naar het thema met eigen aanbod en toeleiding naar andere aanbieders. Om te garanderen dat onze prioritaire thema's aanwezig zijn in de Gentse scholen moedigen we professionele aanbieders aan en scherpen we de complementariteit van het aanbod in het Vredeshuis verder aan.

- ★ We bouwen actief een netwerk uit van steden met gelijkaardige beleidsprioriteiten waarbinnen kennis en ervaring uitgewisseld wordt rond eerlijke handel en duurzame lokale voedselsystemen in een stedelijke context. Geteste alternatieven maken we zichtbaar voor andere steden. Door ervaringen uit te wisselen dragen we bij aan de bestuurskracht van lokale overheden in andere continenten.

- ☆ We begeleiden het Etsose Bathja Project voor jongerentewerkstelling bij de stedenbandpartner Mangaung naar zelfstandigheid.

Mondiale eerlijke handelsrelaties

- ⇒ We stimuleren de consumptie van Fair Trade producten in Gent door:
 1. Gentenaars te informeren via campagnes en activiteiten gelinkt aan de week van de Fair Trade;
 2. Duurzame alternatieven zichtbaar te maken door verder te werken met het Ecoplan Gent.

- ★ We focussen op eerlijk textiel. We stimuleren en ondersteunen lokale handelaars om meer eerlijk textiel aan te bieden.
 1. We starten een Gents platform op voor eerlijke handel.
 2. We bieden begeleiding aan handelaars die hun toeleveringsketen willen verduurzamen.
 3. We organiseren jaarlijks een publieksactiviteit, zoals het Fair Fashion Fest op 1 maart 2015.

- ★ Binnen het strategisch aankoopbeleid creëren we nieuwe methodieken om respect voor arbeidsrechten in steeds meer segmenten op een effectieve manier te monitoren.
 1. In alle aankoopdossiers met een globale toeleveringsketen wordt expliciet engagement gevraagd aan de leverancier om de basisconventies van de internationale arbeidsorganisatie te respecteren doorheen de keten.
 2. We ontwikkelen een universele clausule rond het monitoren van de bevoorradingsketen, die zal worden opgenomen in bestekken.
 3. Voor geselecteerde hoogrisicosegmenten starten we intensievere trajecten op waarbij ook monitoring door onafhankelijke partijen op het terrein mogelijk wordt met het oog op eventuele aanpassingen. We starten met het contract werkkledij.
 4. We nodigen andere publieke aankopers in Gent en de regio uit om een charter te ondertekenen waarin ze verklaren dezelfde ethische criteria op te nemen. Zo tonen we aan potentiële leveranciers het belang om te investeren in transparante toeleveringsketens.

- ★ We experimenteren met mogelijkheden om onze impact op productielanden en –plaatsen positief te maken. Hiervoor bestellen we waar nodig toegepast wetenschappelijk onderzoek.

- ★ Er gaan stemmen op in de Europese instellingen om de titel Fair Trade Capital of Europe te lanceren. Als die er komt doen we er alles aan om die te winnen.

Voedselsoevereiniteit en voedselzekerheid in steden wereldwijd

- ★ We werken samen met de partners van Gent en Garde aan het verrijken van de voedselstrategie met een mondiale insteek. We nodigen hiervoor heel specifiek de verenigingen van Gentenaars met een Afrikaanse, Aziatische of Latijns-Amerikaanse achtergrond uit.

- ★ We zetten de mondiale uitdagingen van voedselzekerheid en voedselsoevereiniteit op de agenda bij andere overheden en NGO's.

- ★ We engageren ons in het project Food Smart Cities for Development:
 1. We nemen deel aan het netwerk (vb. meeting London februari 2015)
 2. We schrijven mee aan een Urban Food Pact
 3. We organiseren een internationaal seminarie in juni 2015

Vrede en ontwikkeling

- ★ We roepen school- en cultuurjaar 2018-2019 uit tot vredesjaar.
- ★ De viering van 20 jaar Vredeshuis in september 2015 informeert de Gentenaars via laagdrempelige activiteiten over het belang van duurzame vrede.
- ⇒ We focussen op de voorwaarden voor duurzame vrede, niet op het conflict zelf.
- ☆ We bouwen het Vredeshuis uit tot dé bijenkorf voor het Noord-Zuidmiddenveld, een laagdrempelig huis waar verenigingen elkaar ontmoeten en nieuwe impulsen krijgen.
- ⇒ Via het netwerk 'Mayors for Peace' laat Gent ook internationaal haar stem horen.
- ⇒ We bouwen aan een beter begrip hoe wij vanuit Gent kunnen bijdragen aan het creëren van de voorwaarden voor duurzame vrede wereldwijd. Hiervoor organiseren we publieksevenementen en ondersteunen we wetenschappelijke seminars die het debat naar Gent brengen en Gent op de kaart zetten als stad voor vrede.
- ☆ Eigen educatief aanbod in het Vredeshuis maakt Gentse kinderen en jongeren bewust rond de voorwaarden voor duurzame vrede (in het bijzonder de plaats van kinderrechten) en wat zij eraan kunnen doen.

Herdenken

- ★ We ondersteunen bijzondere herdenkingen van de twee wereldoorlogen die in onze streken plaatsvonden.
- ⇒ We ondersteunen ceremonies met een educatieve en sensibiliserende werking (vb. herdenking Kristallnacht aan Michaël Lustig Monument of plechtigheid op het Oord der Gefusilleerden).